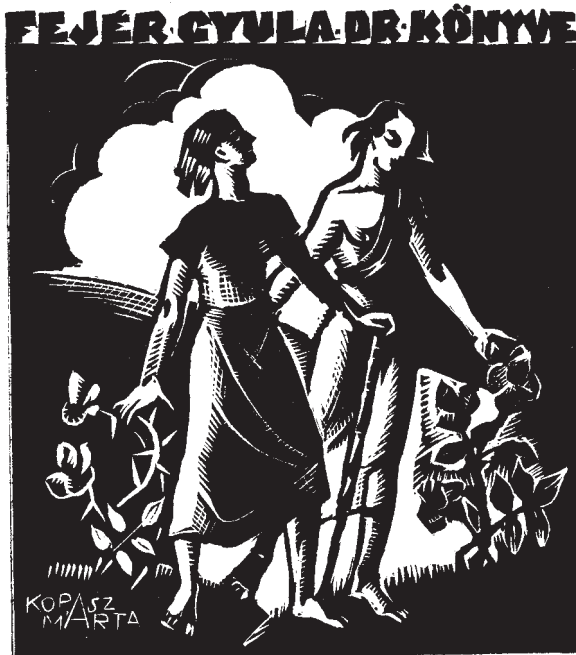

ÉLET A MŰVÉSZET SZOLGÁLATÁBAN KOPASZ MÁRTA 99 ÉVES

„Egész életem alkotással telt el. S itt nem csak a műtermi alkotásra kell gondolni, hiszen hosszú évekig tanítottam is, s az is alkotás” – summázta közel századnyi életútját Kopasz Márta festő- és grafikusművész, Magister Emeritus, címzetes főiskolai tanár, Szeged város díszpolgára.

Kopasz Márta linómetszete, X3 (1938), 85×74

Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata, a Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtár és a Kisgrafika Barátok Köre szegedi csoportja 2010. október 10-én, a Somogyi könyvtár I. emeletén kiállítást rendezett a művésznő sokoldalú munkásságát érzékeltető alkotásaiból.

A tárlatnyitó közönséget Palánkainé Sebők Zsuzsa, a könyvtár igazgatója köszöntötte. Méltatta a művésznő munkásságát és jelezte, hogy Kopasz Márta születésnapja alkalmából a tanítványok, a tisztelők, az önkormányzat, a szegedi KBK csoportjának tagjai – az évforduló számának megfelelően – a művésznő 99 alkotásából, így a tulajdonukban lévő 19 festményből, 16 keretezett grafikából, valamint a tárlókban elhelyezett 64 ex librisből és az alkalmi grafikából állították össze az életutat reprezentáló kiállítást.

Kopasz Márta linómetszete,
X3 (1971), 55×43

Tandi Lajos elsőként Kass János tisztelgő megállapítását idézte, aki a *díszpolgári* cím odaítélésakor a szegedi képzőművészet nagyasszonyának nevezte. A művésznő végigélte a XX. századot. Ezért – a 99. születésnapon és a 99 művét bemutató kiállításon – most megnyitja 99 sorában méltatja életútját. Kopasz Márta munkássága sokszínű és gazdag, mind-

végig Szegedhez kötődik, ugyanakkor nemzetközi mércével is mérhető. A magyar klasszikus grafikai hagyományokat folytatja: a Buday György, a Vadász Endre és a Bordás Ferenc által fémjelzett grafikai hagyományokat sajátos stílusával fejlesztette tovább. Tanítványainak átadva tudását, az országban élő sokak nevét most nem is említhetjük – itt Szegeden László Annára, Tóth Rózsára és Bakacsi Lajosra gondolunk –, ők viszik tovább ezt a szemléletet és a tudást.

Márta néni 1911. október 26-án, Szent Dömötör napján született Szegeden. Apjának, a híres építőmesternek keze nyomát a város számtalan háza őrzi. Édesanyja híres szépség volt. Munkácsy Mihály Honfoglalás című képének nőalakja őrzi vonásait.

Mindvégig hűséges maradt szülővárosához. Csupán az Iparművészeti Főiskolán eltöltött évei alatt, 1932-36 között volt távol. Kitüntetéssel diplomázott. Korán kialakította művészi stílusát és világlátását. Nem vonzották a különféle és változó stílusirányzatok, mindvégig saját maga és egyben szegedi is maradt. A széles skálán megnyilvánuló munkásságából a grafikában hozott létre igazán kiemelkedő kifejezési formát. A szegedi egyetem képzőművészeti lektoraként a Buday György-i grafikai hagyományokat folytatta. Közben kialakult egyéni stílusa a nemzetközileg is híressé vált csipkeszerű díszítésekkel, valamint a briliáns rajztudással megoldott grafikai lapjain. Művészi munkásságát 1952-ben megtörte a szocreál stílusnak nem engedő művészi felfogása és elbocsátása. Új erőt merített a Szegedi Tanárképző Főiskolán, ahol Vinkler László mester mellett tanított és dolgozott. Az 1956-os forradalom utáni mélypontjából a Tömörkény István Gimnáziumban, Tápai Antal szobrászművész mellett, a meginduló művészeti tagozat grafikai vezető tanára lett. Művészete ebben a nyugodt alkotói korszakában a könyvjegy, az ex libris műfajában mélyült el. A kis mé-

Kopasz Márta linómetszete, X3, 120×95

Kopasz Márta linómetszete, X3 (2001), 100×85

reten fekete színnel, egységes szerkezetbe foglaltan, poétikusan kell megfogalmazni a megrendelő világlátásában megjelenő kívánságát úgy, hogy a művész sajátos stílusának jegyei is maradéktalanul érvényesüljenek. Ettől nagyon izgalmas a könyvjegy készítése és nehéz a benne lévő üzenet érvényesülésének a biztosítása. Csak a legnagyobbak képesek ennek a bonyolult feladatnak maradéktalanul eleget tenni, és ezeket a kisméretű remekműveket létrehozni.

Kiemelkedőt alkotott a képgrafika műfajában is. Életművében is nagyjelentőségű a *Műzsák* sorozata. A rajzilag bravúrosan, mégis drámai erővel megoldott alakokat csipkeszerű áttörésekkel és ennek megfelelően légiesen formálta meg. És, bár mindegyikük tisztelgés az európai kultúra bölcsője, az antik görög kultúra előtt, mégis magukon hordozzák a szegediség jegyeit. Így jelenik meg mellettük vagy a figurális kompozíció részeként a Dömötör torony, a Dóm, a városháza tornya, a híd, az egyetem, vagy a három rektor alakja is. A lapok szimbolikus eredete világos, Ugyanakkor megjelenik az évezredek átívelő kulturális kapcsolódás érzete és a Szegedhez való kötődés, az örök hűség az őt éltető és szeretett városhoz.

A kiváló személyiségek által megnyilvánuló kötődések, a tanártársak, a tanítványok, a főiskola, az egyetem és a város, valamint a szakma elismerései bizonyítják e hosszú és tartalmas, minden művében magas művészi szintet bizonyító élet igazságát. A szakmai elismerések mellett a városa díszpolgári címmel tüntette ki és ismerte el munkásságát. „Mi most Márta néninek a falakon és a tárlókban bemutatott 99 alkotásából rendezett kiállítással csatlakozunk a tanítványokhoz, barátokhoz és a műveit szeretők nagy táborához. Ma és itt, a művészi munkásságát jelző művei előtt köszöntjük a 99. születésnapját ünneplő Kopasz Mártát, Szeged város képzőművészetének a nagyasszonyát.” Ezekkel a gondolatokkal ajánlotta Tandi Lajos a tárlatnyitó közönség figyelmébe Kopasz Márta festő- és grafikusművész munkássága előtt a 99 műalkotásából összeállított tisztelegő kiállítást.

Kopasz Márta linómetszete, X3 (1968), 113×95

A KBK szegedi csoportját 49 évvel ezelőtt ő alapította, és máig is ő a tiszteletbeli elnöke – mondta köszöntőjében Rácz Mária, a csoport titkára. Jövőre országos kisgrafikai kiállítással és rendezvényekkel mutatjuk be 50 éves munkásságunkat. Mindannyian őszintén reméljük és kívánjuk, hogy akkor és ott köszönthessük a 100. születésnapján.

A megnyitót a Tömörkény István Gimnázium kamarakórusa – vezényelt Dohány Gabriella – az iskola volt művésztanára előtt is tisztelegve, Mozart műveinek szép előadásával foglalta hangulatos keretbe.

Zenei József

Kopasz Márta linómetszete, X3, 90×70